

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN TRONG KHUÔN KHỔ DỰ ÁN GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ KHU VỰC KHÓ KHĂN NHẤT GIAI ĐOẠN 2

ThS. BÙI VŨ HÒA
Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

1. Đặt vấn đề

Trong những năm qua, các dự án giáo dục (GD) đã và đang có những đóng góp tích cực vào công tác bồi dưỡng giáo viên (GV) nói riêng và đem lại những lợi ích rõ rệt trong việc phát triển GD, đào tạo (ĐT) nói chung. Xác định rõ mục tiêu là tăng cường cơ hội tiếp cận bình đẳng hơn với GD ở các cấp học; xóa bỏ chênh lệch, giảm khoảng cách về phát triển kinh tế - xã hội giữa các vùng và các nhóm dân tộc thiểu số, công tác bồi dưỡng GV ở các trường trung học cơ sở (THCS) thuộc Dự án GD THCS khu vực khó khăn nhất giai đoạn 2 được quan tâm đặc biệt. Để nâng cao chất lượng và hiệu quả của hoạt động này, một số nhiệm vụ, giải pháp cần tiến hành đồng bộ, quyết liệt. Qua đó, góp phần tham mưu và kiến nghị với Bộ GD&ĐT trong việc phát triển công tác bồi dưỡng GV của toàn ngành.

2. Làm tốt công tác xây dựng kế hoạch bồi dưỡng giáo viên phù hợp với định hướng đổi mới chương trình và sách giáo khoa của Bộ Giáo dục và Đào tạo

Một trong những nhiệm vụ, giải pháp cơ bản được đề cập trong Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 của Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện GD và ĐT là phát triển đội ngũ nhà giáo, xây dựng quy hoạch kế hoạch ĐT bồi dưỡng đội ngũ GV gắn với nhu cầu phát triển kinh tế xã hội.

Từ giai đoạn thiết kế, các văn kiện chính thức của dự án, thành phần bồi dưỡng GV đã quy định rõ nội dung, hình thức, phương pháp, kết quả mong đợi. Trên cơ sở những chỉ đạo, định hướng mang tính quản lý nhà nước của Bộ và kế hoạch công tác của đơn vị, dự án cần tích cực, chủ động phối hợp với các Cục, Vụ chuyên môn thuộc Bộ GD&ĐT để xây dựng và ban hành những chương trình bồi dưỡng GV. Mục tiêu, nội dung, phương pháp và phương tiện tổ chức bồi dưỡng cho GV các tỉnh tham gia dự án phải được hoạch định cụ thể; lộ trình phù hợp với điều kiện của các đơn vị liên quan. Trong quá trình xây dựng kế hoạch bồi dưỡng, dự án cần đề xuất chức năng, nhiệm vụ chi tiết giao cho mỗi cơ quan thuộc Bộ GD&ĐT về công tác tổ chức, cách thức phối hợp, phương thức triển khai để đảm bảo quá trình triển khai, việc theo dõi được hiệu quả, thuận lợi cho việc giám sát các khâu của hoạt động bồi dưỡng. Đây là những điều kiện tiên quyết để triển khai tổ chức có hiệu quả, đảm bảo về chất lượng và số lượng đối với công tác bồi dưỡng GV THCS triển khai chương trình và sách giáo khoa mới.

Nội dung bồi dưỡng GV thực hiện chương trình và sách giáo khoa mới trong khuôn khổ các dự án nói chung

và dự án GD THCS khu vực khó khăn nhất giai đoạn 2 nói riêng nhận được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của lãnh đạo Bộ và sự kì vọng các địa phương. Vì vậy, để có thể triển khai tốt nhất các hoạt động bồi dưỡng GV về chương trình, tài liệu tư vấn hướng nghiệp, nâng cao hiệu quả hoạt động thư viện, bảo tồn phát huy bản sắc văn hóa dân tộc hay ứng phó với thiên tai và biến đổi khí hậu trong giai đoạn hiện nay, đòi hỏi dự án phải chủ trì, phối hợp xây dựng được kế hoạch tổng thể, phù hợp, linh hoạt và hiệu quả.

3. Đa dạng hóa các hình thức bồi dưỡng giáo viên các trường trung học cơ sở

Nghị quyết của Quốc hội về Đổi mới chương trình, sách giáo khoa phổ thông đã đề cập đến mục tiêu chuyển biến căn bản, toàn diện chất lượng GD, dạy chữ dạy người, định hướng nghề nghiệp, phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực của học sinh. Trước hết, đội ngũ GV các trường THCS ở những tỉnh thuộc dự án cũng như các tỉnh trong cả nước cần được tham gia những đợt bồi dưỡng nhằm triển khai thực hiện chương trình và sách giáo khoa mới. GV nắm được mục tiêu, phạm vi, cấu trúc, yêu cầu đối với nội dung dạy học cấp THCS, chuẩn kiến thức, kĩ năng, thái độ, phương pháp kiểm tra đánh giá cũng như rất nhiều điểm quan trọng khác để triển khai chủ trương đổi mới của ngành.

Chủ trương đổi mới, áp dụng nhiều hình thức bồi dưỡng GV đã được đưa ra nhiều năm nay, ngày càng khẳng định được sự hiệu quả và tính bền vững. Dự án phối hợp với các đơn vị chuyên môn, các Sở GD&ĐT, cũng như các tác giả, chuyên gia của nhiều lĩnh vực tổ chức bồi dưỡng cho GV THCS về các nội dung như: Phát triển kĩ năng sống cho học sinh, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa dân tộc thiểu số, phát triển ứng phó với thiên tai và biến đổi khí hậu.

Mong muốn và yêu cầu thực hiện để có thể tăng cường chất lượng của các hoạt động bồi dưỡng GV đối với các nội dung trên là rất lớn. Bởi vì khi tham dự các đợt bồi dưỡng này, GV sẽ nắm vững được những thông tin, kiến thức và phương pháp nâng cao hiệu quả GD toàn diện cho học sinh. GV thực hiện bằng các hình thức GD đặc thù nhằm gìn giữ phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; hạn chế được những rủi ro, thiệt hại do thiên tai gây ra, cung cấp những kĩ năng cần thiết ứng phó với thiên tai, biến đổi khí hậu. Hơn nữa, công tác bồi dưỡng GV giúp họ có thể truyền đạt cho học sinh nhiều kĩ năng sống về các lĩnh vực, khía cạnh của cuộc sống. Qua đó, giúp các em có những định hướng, tư vấn để bổ sung, tích lũy kiến thức, trau dồi kĩ năng sẵn sàng chuẩn bị cho tương lai của mình.

Để có thể tối đa hóa hiệu quả tất cả các hình thức bồi dưỡng GV, phương pháp, phương thức bồi dưỡng được sử dụng phải phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và lấy người học làm trung tâm. Hơn nữa, phải coi trọng thực hành, tạo điều kiện cho người học có thể đưa ra ý kiến của mình, đồng thời trao đổi, thảo luận, cùng đánh giá, nhận định về tất cả các nội dung bồi dưỡng.

4. Đảm bảo chế độ chính sách đối với giảng viên, giáo viên và người tham gia bồi dưỡng

Từ những bài học kinh nghiệm của việc triển khai công tác bồi dưỡng GV, phải đặt ra yêu cầu cao đối với giảng viên và GV tham dự các lớp bồi dưỡng. Để làm tốt nhiệm vụ giảng dạy, giảng viên phải là những người giàu kinh nghiệm, có năng lực chuyên môn, nắm vững chương trình. Giảng viên hướng dẫn và giúp học viên những phương pháp giảng dạy mới hay giải quyết các vấn đề nảy sinh. Giảng viên vừa giảng dạy lí thuyết vừa thực hành làm mẫu một cách thành thực, hiệu quả. Bên cạnh đó, người dự học là những GV giỏi, tổ trưởng chuyên môn, GV các bộ môn hay cán bộ quản lí của các trường THCS, phòng GD phải đảm bảo năng lực, có uy tín về chuyên môn, nhiệt tình với công việc, đáp ứng tiêu chuẩn mà các cấp quản lí đề ra.

Vấn đề đặt ra là làm thế nào để thu hút được sự tham gia một cách trách nhiệm, nhiệt tình và hiệu quả của những thành phần nói trên. Có thể nói, ngành GD và toàn xã hội đã có nhiều chính sách, giải pháp khuyến khích, động viên, giúp đỡ về tinh thần, vật chất để giảng viên, học viên tham dự có thể hoàn thành lớp bồi dưỡng. Tiếp đến là việc đảm bảo chất lượng, hiệu quả lâu dài của các khóa bồi dưỡng. Chế độ, chính sách đối với họ cần nhận được sự quan tâm hơn nữa của Đảng, Nhà nước, sự phối kết hợp của các Bộ ngành, địa phương, các cơ sở GD. Dự án cũng như Bộ GD&ĐT cần tiếp tục nghiên cứu, đề xuất, hoàn thiện hệ thống các văn bản, quy định về tài chính, chế độ chính sách hỗ trợ giảng viên, GV tham gia các lớp bồi dưỡng. Một trong những khó khăn, vướng mắc cơ bản hiện nay là nhiều quy định của Bộ Tài chính không còn phù hợp và không tạo điều kiện thuận lợi cho đội ngũ của chúng ta.

Để thúc đẩy chất lượng, đảm bảo về số lượng và cơ cấu đội ngũ GV, các cấp đều cần phối hợp làm tốt giải pháp này. Các Sở GD&ĐT cần rà soát các quy định, chế độ chính sách đối với GV. Đồng thời tham mưu với cơ quan có thẩm quyền để có những quyết sách, chế độ hợp lí đối với GV, cán bộ quản lí cấp THCS. Để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công cuộc đổi mới GD hiện nay, GV cần được khuyến khích việc tự học, tự bồi dưỡng và không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ.

5. Tăng cường vai trò của đội ngũ cán bộ quản lí các trường trung học cơ sở trong việc bồi dưỡng giáo viên

Ban giám hiệu các trường THCS chính là những người đóng vai trò quan trọng trong quá trình tổ chức bồi dưỡng GV. Việc nâng cao vai trò của họ mang tính quyết định, giúp cải thiện cơ chế điều hành, quản lí và đảm bảo chất lượng GD. Trước hết, người đứng đầu mỗi nhà trường sẽ trực tiếp tham dự các khóa bồi dưỡng. Họ có thể lựa chọn một cách chính xác được đội ngũ GV đủ trình độ, năng lực và sẵn sàng tham gia các chương trình bồi dưỡng do dự án và Bộ tổ chức. Họ chính là người có những đề xuất, kiến nghị,

đóng góp cho công tác bồi dưỡng về nội dung, chương trình nói riêng và sự nghiệp GD, ĐT nói chung.

Yêu cầu đặt ra đối với vai trò của Ban giám hiệu các trường THCS khá nặng nề để họ có thể thấy rõ sự cần thiết, tầm quan trọng của mình trực tiếp tham gia vào việc bồi dưỡng GV, khâu cốt yếu có tính chất quyết định cho chất lượng GD. Đồng thời, trong quá trình xây dựng kế hoạch hoạt động, chiến lược phát triển nhà trường, tăng cường vai trò của cán bộ quản lí đồng nghĩa với việc họ phải tập trung tham mưu, tư vấn cho cấp quản lí làm tốt các khâu của chương trình bồi dưỡng GV.

Căn cứ vào chức năng, quyền hạn của mình, cán bộ quản lí các trường THCS cần theo dõi, giám sát quá trình tổ chức dạy và học, bồi dưỡng, tự bồi dưỡng, hướng dẫn, tư vấn tại các buổi tọa đàm, sinh học chuyên môn, đảm bảo quản lí hiệu quả việc dạy và học trong nhà trường, từng bước nâng cao hình ảnh, uy tín và chất lượng GD của cơ sở GD do chính họ trực tiếp quản lí và điều hành.

6. Kết luận

Dự án GD THCS khu vực khó khăn nhất giai đoạn 2 nói riêng và các dự án của ngành GD nói chung luôn nhận thức được tầm quan trọng, ý nghĩa của hoạt động bồi dưỡng GV. Cần phải triển khai nhiều giải pháp hữu hiệu mới có thể đảm bảo được chất lượng và hiệu quả của việc bồi dưỡng GV cũng như tính bền vững, tác động lâu dài cho xã hội. Trên đây là một số giải pháp cơ bản góp phần tăng cường công tác bồi dưỡng GV trong khuôn khổ dự án.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đảng cộng sản Việt Nam, (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.*
- [2]. Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, (2014), *Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28 tháng 11 năm 2014 về Đổi mới chương trình và sách giáo khoa giáo dục phổ thông.*
- [3]. Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, (2009), *Luật Giáo dục số 44/2009/QH12 thông qua ngày 04 tháng 12 năm 2009.*
- [4]. Bộ GD&ĐT, (2015), *Một số vấn đề về đổi mới chương trình và sách giáo khoa giáo dục phổ thông.*
- [5]. Dự án Giáo dục Trung học cơ sở khu vực khó khăn nhất, giai đoạn 2, (2014), *Báo cáo nghiên cứu khả thi.*

SUMMARY

Improving the quality of teachers' inservice training is one of the most important requirements in process of implementing renewal general curriculum and textbooks. In phase 2 of the lower Secondary Education Project in the most disadvantaged regions, solutions to enhance the effectiveness of the training tasks for teachers were proposed for beneficial schools and all schools in nationwide. Benefiting from the project and the school in country. Then, appropriate plans will be developed to improve all teachers towards needs of socio-economic development.

Keywords: Teachers; lower secondary schools; quality.